

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2021(2022)
 கல்விப் பொதுத் தராதரப் பத்திர (உயர் தர)ப் பரீட்சை, 2021 (2022)
 General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, 2021 (2022)

බුද්ධ ධර්මය 1
 பொதுத்தம் 1
 Buddhism 1

41 S I

පය 02කි
 இரண்டு மணித்தியாலம்
 Two hours

ලපදෙස්:

- * සියලු ම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
- * උත්තර පත්‍රයේ නියමිත ස්ථානයේ ඔබේ විභාග අංකය ලියන්න.
- * උත්තර පත්‍රයේ, පිටුපස දී ඇති ලපදෙස් ද සැලකිල්ලෙන් කියවා පිළිපදින්න.
- * 1 සිට 50 තෙක් එක් එක් ප්‍රශ්නයට (1), (2), (3), (4), (5) යන පිළිතුරු වලින් නිවැරදි හෝ වඩාත් ම ශුද්ධ හෝ පිළිතුර තෝරාගෙන, එය උත්තර පත්‍රයේ පසුපස දැක්වෙන ලපදෙස් පරිදි නිරීරයන් (X) යොදා දක්වන්න.
- * එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 02 බැගින් මුළු ලකුණු 100 යි.

1. බුදුරජාණන් වහන්සේට සමකාලීන වූ මහණ බඩුණන් කිසිවෙකුත් නොලද, බුදුරජාණන්වහන්සේට සුවිශේෂ වූ සදාචාරාධිපතියන් වන්නේ,
 - (1) වේශෝපරිය සදාචාරිය.
 - (2) සුතමය සදාචාරිය.
 - (3) ආසව්ච්චය සදාචාරිය.
 - (4) තෙට්ඨසද්දානාසද්දායනභයය.
 - (5) දිඞ්ඛව්ච්චු සදාචාරිය.
2. 'බෞද්ධයන් වශයෙන් අපට ඇති ලොකුම ආවේණික නම් අපගේ ශාස්තෘවරයා ඉතිහාසයන් නැති දෙවියෙකු නොවී ඉතිහාසයන් ඇති මනුෂ්‍යයෙකු වීමයි.' එසේ බුදුරජාණන්වහන්සේගේ චරිතානුසාරීත්වය පිළිබඳ තොරතුරු දැක්වීමට ලැබෙන මූලාශ්‍රයක් වන්නේ,
 - (1) සමන්තපාසාදිකාවයි.
 - (2) පාරාජිකපාලියයි.
 - (3) බුද්ධචර්යාවයි.
 - (4) චුල්ලවස්තපාලියයි.
 - (5) පුද්ගලපද්ධන්තිප්පකරණයයි.
3. මහාසීහනාද සූත්‍රයෙහි සඳහන් පරිදි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සුවිශේෂ සදාචාරික දහයෙන් එකක් වන්නේ,
 - (1) අනාවරණ සදාචාරිය.
 - (2) ඉද්ධිවිධ සදාචාරිය.
 - (3) සම්බන්ධක සදාචාරිය.
 - (4) යමකපාටිභාරිය සදාචාරිය.
 - (5) නානාධිවුත්තිකතා සදාචාරිය.
4. සූත්‍රානුකූල තොරතුරු අනුව බුදුරජාණන් වහන්සේ අන්‍යාගමික ආශ්‍රමයකට වැඩම කර ධර්ම සාකච්ඡාවක් වැඩවූ වූ අවස්ථාවක් නම්,
 - (1) ඕනෑම නිකායානුකූල හමුවීමට වැඩම කිරීමයි.
 - (2) උල්ලවල් කාශ්‍යපකුමාරයාගේ අසසුවට වැඩම කිරීමයි.
 - (3) සංජය බෙල්ලවිට්ඨපුත්ත හමුවට වැඩම කිරීමයි.
 - (4) සතුළුදායී පිරිවැරියා හමු වූ අවස්ථාවයි.
 - (5) උපත ආර්ථකයා හමුවීමයි.
5. අටලෝ දහමට අකමිපිතව මුහුණදීමෙන් ප්‍රකටවන උදාර බුදුගුණය වන්නේ,
 - (1) පුරිසදම්මසාරථී ගුණයයි.
 - (2) කාදී ගුණයයි.
 - (3) පද්මාකාර ජීවිතයයි.
 - (4) සමානාත්මතා ගුණයයි.
 - (5) යරාවාදී තරාකාරී ගුණයයි.
6. පහත සඳහන් ග්‍රන්ථ අතුරෙන් අභිධර්ම පිටකයට අයත් නොවන්නේ,
 - (1) විභංගප්පකරණයයි.
 - (2) පුද්ගලපද්ධන්තිප්පකරණයයි.
 - (3) පටිඨානප්පකරණයයි.
 - (4) තෙත්තිප්පකරණයයි.
 - (5) ධම්මසංගණිප්පකරණයයි.

7. ධර්ම රක්ෂකයෙහි ගුණ සයන් දැක්වෙන පාඨයෙහි 'අකාලික' යන්නෙන් පෙන්වා දෙන්නේ,
- (1) ධර්මය උපමානුසාරීව දැක්විය නැති බව ය.
 - (2) බුදුදහම හුදෙක් න්‍යායාත්මක බවටම වහල් නොවන බව ය.
 - (3) කල් නොයවා ප්‍රතිඵල අත්දැකිය නැති බව ය.
 - (4) සාන්ද්‍රාශ්විත වශයෙන් ම ප්‍රතිඵල උදාකරන බව ය.
 - (5) නම් කම් නැණ පමණින් දත යුතු බව ය.
8. 'බුදුදහම සදාකාලික හෝ නිවනාලික හෝ ආත්මයක් ඇත' යන්න නොපිළිගන්නා දහමකි. ඒ අනුව සමකාලීන ආත්ම සංකල්පය විචාරයට ලක්කරමින් බුදුරදුන් දේශනා කර ඇත්තේ,
- (1) ආත්මයක් ඇත්තම් එය අපට අවිනත විය යුතු බව ය.
 - (2) භවතාම ආත්මය නිවන් දක්නා කෙසේ පමණක් පවත්නා බව ය.
 - (3) රූප වේදනාදී ස්කන්ධ ධර්මයන්ට පරිබාහිර වූ ආත්මයක් ඇති බව ය.
 - (4) කුසලාකුසල කර්ම කරන හා විපාක විඳින ආත්මයක් පමණක් පවත්නා බව ය.
 - (5) සියල්ල මරණින් නිමවන බැවින් සදාකාලික ආත්මයක් නැති බව ය.
9. විමසන පුර පිත්තුව විසින් තරාංගයන් වහන්සේ පිළිබඳ කරුණු දෙකක් විමසීමට ලක් කළ යුතු යැයි විමසන පුත්‍රය උගන්වයි. එම කරුණු දෙක වන්නේ,
- (1) කරුණාව හා ප්‍රඥාවයි.
 - (2) කාය සමාවාරය හා වාග් සමාවාරයයි.
 - (3) අතීත පැවැත්ම හා අනාගත පැවැත්මයි.
 - (4) පිදුකර ඇති කුසලකර්ම හා අකුසලකර්මයි.
 - (5) වදාළ ධර්මය හා නොවදාළ ධර්මයයි.
10. ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණාදී දුක්ඛ දොමනස්සයන්ගෙන් මිදී විමුක්තිය ලබනු පිණිස බුදුරදුන් උගන්වා ඇති ඒකායන මාර්ගයේ ප්‍රවීණය ලක්ෂණයක් වන්නේ,
- (1) නිතර පින්දහම් කිරීමට ඉගැන්වීමයි.
 - (2) සියලු දේව විශ්වාස පිටු දැකීමයි.
 - (3) අනුසුඵට ප්‍රතිපදාවක් වෙත යොමු කිරීමයි.
 - (4) අබොද්ධ විමුක්ති මාර්ගවලට එරෙහි වීමයි.
 - (5) වන්දනාමාන ප්‍රතික්ෂේප කිරීමයි.
11. බුද්ධකාලීන අබොද්ධ ශ්‍රමණ කොටස්වලට මෙන්ම බොද්ධ භික්ෂු සමාජයට ද පොදු වූ ලක්ෂණයක් ලෙස හඳුනාගත නැක්තේ,
- (1) ආත්මවාදී නොවීමයි.
 - (2) අත්කැලීමටානුයෝගයට නොවැටීමයි.
 - (3) වර්ණත්‍රාමධර්ම පිළිගැනීමයි.
 - (4) අනගාරික ජීවිත ගත කිරීමයි.
 - (5) කර්ම එල විශ්වාසයයි.
12. "කාය පරිහරණයට අවශ්‍ය සිවුරින් හා කුස පරිහරණයට ප්‍රමාණවත් පිණ්ඩපාතයෙන් සැහීමට පත්වීම, යම් සැනෙන චාරිකාවෙහි යෙදේ ද සිවුරු පිරිසර පමණක් රැගෙන පියාසන් බර පමණක් ඇති පක්ෂියෙකු මෙන් ක්‍රියා කිරීම." ඉහත සඳහන් පාඨයෙන් කියැවෙන බොද්ධ පැවිදි ජීවිතයේ ප්‍රවීණය ලක්ෂණය වන්නේ
- (1) පිරිසිදු බම්සරයි.
 - (2) පරාර්ථ සේවයට කැපවීමයි.
 - (3) අල්ලේච්ඡ ජීවිතයයි.
 - (4) ප්‍රාතිමෝක්ෂය ආරක්ෂා කිරීමයි.
 - (5) ගුරුවරයා අනුගමනය කිරීමයි.
13. භික්ෂු විනය අනුව සතර පාරාජිකා අතරට නොගැනෙන වරදක් වන්නේ,
- (1) මනුෂ්‍ය සාකච්ඡාවයි.
 - (2) මෙමුද්‍රිත සේවනයයි.
 - (3) අදන්තාදානයයි.
 - (4) මද්‍යසාර භාවිතයයි.
 - (5) නමා සකුට නැති උතුරු මිනිස් දම් ඇතැයි ප්‍රකාශ කිරීමයි.
14. මහ සභාවලින් නව වැදෑරුම් ගුණ අතර 'ආනුකෙය්‍ය' යන්නෙන් කියැවෙන්නේ,
- (1) ගිහි ජනතාව කෙරෙහි කාරුණිකව කටයුතු කරන බව ය.
 - (2) දුරසිට ගෙනෙන ලද සිවුපසය පිළිගැනීමට සුදුසු බව ය.
 - (3) ගෞරව්න් උදෙසා පිළියෙල කළ ප්‍රකාශ වුව ද පිරිනැමීමට සුදුසු බව ය.
 - (4) සසුන් මගට මනාකොට පිළිපත් බව ය.
 - (5) දක්ෂිණාව පිළිගැනීමට යෝග්‍ය බව ය.

23. මුද්‍රණයෙන් වහන්සේ විසින් ධර්ම කවික සිත්ප්‍රණයන් අතර අනුස්ථානව පත් කළ සිත්ප්‍රණය වන්නේ,

- (1) ඔහා පුරායති ගෝතමී තෙරණියයි.
- (2) ඩේමා තෙරණියයි.
- (3) හද්දකව්වානා තෙරණියයි.
- (4) ධම්මදින්නා තෙරණියයි.
- (5) හන්දා තෙරණියයි.

24. දෙවන ධර්ම සංගීතියට කුඩුගුත් ගාඝනික පසුබිම දැක්වීමේ දී ඇතැම් බෞද්ධ මූලාශ්‍රය දක්වන භෞද්ධ නම් ගිණිනමක ඉදිරිපත් කළ පංච වස්තුවෙන් එකක් නම්,

- (1) රත් රිදී ආදිය පිළිගැනීම කැපය යන්නයි.
- (2) රහතුන් වහන්සේට සැක තිබිය හැකිය යන්නයි.
- (3) ධර්මය නොදැන වුව ද රහත් විය හැකිය යන්නයි.
- (4) රහතුන් වහන්සේලා විසින් ද පින් දැනම් සිදුකළ යුතු ය යන්නයි.
- (5) මුදුවරු භවිතිසාවෙහි වැඩසිටිති යන්නයි.

25. පෙවන ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දැක්විය හැක්කේ,

- (1) භාණික සම්ප්‍රදාය ඇතිවීමයි.
- (2) නිකාය හේදයට මූල පිරීමයි.
- (3) කාර්යක්ෂමතාවය සම්පාදනය කිරීමයි.
- (4) කුඩා අනුකූලා ගිණිතෙර පිළිබඳ ප්‍රශ්නය යටපත් වීමයි.
- (5) ඕනෑයන මුද්‍රණම උදාවීමයි.

26. මුද්‍රණයෙහි ඉගැන්වෙන පෘථිවිකන්ධයෙහි විකෘතියක් ස්වභාවය යන්නෙන් කියැවෙන්නේ,

- (1) නිවැරදි අවබෝධයයි.
- (2) සැපයුණ් අදී වින්දනයන් ය.
- (3) ඉන්ද්‍රිය හා අරමුණු ආශ්‍රිත සවැරදුම් කැණයයි.
- (4) බාහිර ලෝකය පිළිබඳව ඇති මතක සන්තියයි.
- (5) රූප සම්පාදිය පිළිබඳ උපදනා හැකීම ය.

27. දුක පිළිබඳ ත්‍රිවිධ ප්‍රභේදයෙහි ඇතුළත් විපරිණාම දුක්ඛ යනු,

- (1) සංස්කාර ධර්ම පිළිබඳ දුක ය.
- (2) කැමති දේ නොලැබීමේ දුක ය.
- (3) සිතෙහි උපදනා දොමනස් ය.
- (4) වෙනස්වීම පිළිබඳ දුක ය.
- (5) රූපාදී අරමුණු හා බැඳුණු අසහනයයි.

28. සුත්‍රාන්ත ධර්මයන් අතර ත්‍රිලක්ෂණය සවිස්තරව සැඟවීලි කර ඇති දේනොවක් වන්නේ,

- (1) ධම්මික සුත්‍රයයි.
- (2) මෙත්තානිසංස සුත්‍රයයි.
- (3) පරාභව සුත්‍රයයි.
- (4) පන්තකම්ම සුත්‍රයයි.
- (5) වුළසච්චක සුත්‍රයයි.

29. භෞතික පටිසරය මනාව සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා බෞද්ධයන් වන අතර විසින් කළ යුතු සත් කාර්යයක් ලෙස හඳුනාගත හැක්කේ,

- (1) වෙහෙර විහාරාදිය ඉදිකිරීමට ගංගාධාර යොදා ගැනීම ය.
- (2) කිසිදු හේතුවක් නිසා ගසක් නොකැපීම ය.
- (3) අසන්නාගේ පහසුව සලකා උස් හඩින් කතා කිරීම ය.
- (4) කුණු රොටු, මිල මුත්‍රාදිය නිල්කණ මත නොදැමීම ය.
- (5) කිසිවිටෙකත් පොළොව නොබිඳීම ය.

30. යහපත් අනුසැම් සබඳතාවක් පවත්වාගෙන යාම පිණිස සැමියා විසින් බිරිඳට කළයුතු සංග්‍රහයක් වන්නේ,

- (1) හරු සැලකිලි කිරීමයි.
- (2) බිරිඳගේ පිරිසට සංග්‍රහ කිරීමයි.
- (3) සමානත්වයෙන් කටයුතු කිරීමයි.
- (4) පුත්‍රදාරාදීන් රැකබලා ගැනීමට අනුග්‍රහ කිරීමයි.
- (5) ආගමික කටයුතුවලට බිරිඳ පෙළඹවීමයි.

31. සැවිපුත් මානිමියන් වදාළ සච්චවිභංග සුත්‍රය අනුව සම්මා සංකල්ප යනු,

- (1) දානමය, සීලමය හා භාවනාමය සංකල්පයන් ය.
- (2) අලෝභ, අදෝස හා අමෝහ සංකල්පයන් ය.
- (3) තෙත්බිම්ම, අවසාපාද හා අවිහිංසා සංකල්පයන් ය.
- (4) සීල, සමාධි හා පෘඨ්ඤා සංකල්පයන් ය.
- (5) අනිච්ච, දුක්ඛ හා අනත්ත සංකල්පයන් ය.

32. සහන සඳහන් ප්‍රකාශ අතුරෙන් නිවන් හැඳින්වීමට යොදාගත හැක්කේ,
- (1) **සංඝනාව සම්පූර්ණයෙන් නැති කිරීම, යන්නයි.**
 - (2) පින් දහම් කිරීමෙන් ලැබෙන උසස් ම ප්‍රතිඵලය, යන්නයි.
 - (3) ජීල සමාදානයෙහි ආතිසංඝය වේ, යන්නයි.
 - (4) පෙරදීම් පිරීමෙන් ලබාගත හැකි විමුක්තිය, යන්නයි.
 - (5) පරලොච වශයෙන් ලබාගත හැකි උතුම් සැපය, යන්නයි.
33. බුද්ධ කාලීන ආගමික ප්‍රතිපදා අතර අත්තනිලමධානුයෝගය අනුගමනය කරන ලද්දේ,
- (1) වෛදික බ්‍රාහ්මණ සමාජය විසිනි.
 - (2) **මෛත්‍ය නිකායේ සභාපති විසිනි.**
 - (3) අමරාවතීකේටවොදීන් විසිනි.
 - (4) වාර්ථාන වින්තකයන් විසිනි.
 - (5) උච්ඡේදවාදීන් විසිනි.
34. බුද්ධකාලීන භාරතීය මහණ බමුණන් අතර පැවති ශාස්ථන දෘෂ්ටිය බුදුසමය විසින් පසෙකින් තබන ලද්දේ,
- (1) එම දෘෂ්ටිවාදීන් පරලොචක් නොපිළිගත් නිසා ය.
 - (2) **මවුන් කාමසුඛල්ලිකානුයෝගයට නැඹුරුව සිටි නිසා ය.**
 - (3) එම දෘෂ්ටිය අනුව ආත්මයේ පැවැත්ම සපුරා බැහැර කළ නිසා ය.
 - (4) එම දෘෂ්ටි ගතිකයන් විසින් කර්ම විපාක ප්‍රතික්ෂේප කළ නිසා ය.
 - (5) එය දුකින් මිදීමට උපකාරී නොවන නිසා ය.
35. බුදුදහම අනුව සංස්ථාගත දුක හටගන්නේ සමාජය තුළ ආර්ථික, දේශපාලන, සදාචාරමය ආදී විවිධ ගැටලු මුහුණදුරා යාමෙනි. එක්කවත්ගිසිනනාද සුත්‍රයෙන් හඳුනාගත හැකි එබඳු ගැටලුවක් වන්නේ,
- (1) නුගත්කමයි.
 - (2) ජනගහන වර්ධනයයි.
 - (3) **අකාර්යක්ෂම රාජ්‍ය පාලනයයි.**
 - (4) රෝග පිටාදිය පැතිරයාමයි.
 - (5) කුලභේදයයි.
36. හොඳ-නරක පුද්ගල වර්ගවත් දැක්වීමට බුද්ධ දේශනාවල භාවිත වන ව්‍යවහාරයක් වන්නේ,
- (1) ලෝක-ලෝකුත්තර යන්නයි.
 - (2) **සංඛත-අසංඛත යන්නයි.**
 - (3) කාල-අකාල යන්නයි.
 - (4) සාධු-අසාධු යන්නයි.
 - (5) සුභති-දුභති යන්නයි.
37. පුද්ගලයා විසින් නැවත නැවතත් කළ යුතු කුසල කර්ම සහ පුණ්‍ය කර්ම බුදුදහමෙහි දැක්වෙයි. ඒ අතුරෙන් කුසල කර්මයක් වන්නේ,
- (1) පින් අනුමෝදන් වීමයි.
 - (2) ව්‍යාවන් කිරීමයි.
 - (3) වැඩිහිටියන්ට සැලකීමයි.
 - (4) **දන්දීමයි.**
 - (5) දැඩි ලෝභයෙන් කොරවීමයි.
38. ගෘහස්ථ ජීවිත ගතකරන බෞද්ධයන්ට අදාළ පන්සිල්වලට වඩා අටසිල් උසස් යැයි සැලකෙන්නේ එමගින්,
- (1) ප්‍රාණසාහාදී පවින් වැළකීම සිදුවන බැවිනි.
 - (2) **සමන් හිතකාමියෙකු බිහිවන බැවිනි.**
 - (3) නිසැකවම නිවනට ලඟාවිය හැකි බැවිනි.
 - (4) අපිස් පැවැත්ම ප්‍රමුණ කරවන බැවිනි.
 - (5) ධ්‍යාන අභිඥාදිය ලබාගත හැකි බැවිනි.
39. මුද්ධාව පිළිබඳ විවිධ බෞද්ධ හැඳින්වීම් අතුරෙන් එකක් වන්නේ,
- (1) දෙවිලොචට ඉතිමගති යන්නයි.
 - (2) **බ්‍රහ්ම විහරණයකි යන්නයි.**
 - (3) **රෝපණය කළ යුතු බීජයකි යන්නයි.**
 - (4) බෞද්ධයෙකුට ප්‍රදීපයකි යන්නයි.
 - (5) පින්කිරියවතකි යන්නයි.
40. කර්මය පිළිබඳ බුද්ධ කාලීනව පිළිගත් විවිධ මතවාද අතර බුදුසමයට එකඟ නොවන මතවාදයක් වන්නේ,
- (1) කර්මය කරන හා විඳින පුද්ගලයෙකු නැත යන්නයි.
 - (2) මනෝ කර්මයට වඩා කාය කර්මය බලවත් වේ යන්නයි.
 - (3) **රහත්බවට පත් වූ විට පූර්ව කර්ම අහෝසි වේ යන්නයි.**
 - (4) කර්මක්ෂය කිරීමෙන් විමුක්තිය ලැබේ යන්නයි.
 - (5) අල්පමාත්‍ර වූ පුණ්‍යකර්මයකින් හෝ රහතුන්ට ප්‍රයෝජනයක් නැත යන්නයි.
41. ශිභියෙකු විසින් උපයාගත් ධනය පරිහරණය කිරීමට අදාළව පන්තකම්ම සුත්‍රයෙහි සඳහන් උපදේශයක් වන්නේ,
- (1) **පෘද්වබලී ඉටු කිරීමයි.**
 - (2) ඉපයූ ධනයෙහි ශිප්‍රබවින් කොරවීමයි.
 - (3) ධනය සිවුකොටසකට බෙදා පරිහරණය කිරීමයි.
 - (4) ධනය උච්චුරුවලින් රැකගැනීමයි.
 - (5) අධිපරිභෝජනයෙන් කොරවීමයි.

42. රජය අනුමත නොකළ හොර කරදියෙන් කිරා වෙළඳාම් කිරීම වරදක් බව දැක්වෙන බුද්ධ දේශනාව ඇතුළත් වන්නේ,
 (1) සිඛාලෝවාද සූත්‍රයේ ය. (2) වෘත්තපච්ඡේද සූත්‍රයේ ය.
 (3) ධම්මික සූත්‍රයේ ය. (4) රාසිය සූත්‍රයේ ය.
 (5) බුන්මජාල සූත්‍රයේ ය.
43. දසරාජ ධර්මයෙහි තපස යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ,
 (1) රජු මහලු වියේ දී තවුසෙකු විය යුතු බවයි.
 (2) සිය රාජායේ තවුසන්ට අනුග්‍රහ දැක්විය යුතු බවයි.
 (3) ප්‍රතිපත්තිගරුක විය යුතු බවයි.
 (4) ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් යුක්ත විය යුතු බවයි.
 (5) ජන්දයෙන් අපේක්ෂා නොයා යුතු බවයි.
44. වත්තානුවන්නන සූත්‍රයට අනුව සත්විහි රජු විශිෂ්ට වූ ගුණාංග පහකින් යුක්තවිය යුතු ය. ඉන් එකක් වන්නේ,
 (1) සිල්වනෙකු වීමයි. (2) නිර්ධනයන්ට සේවය කිරීමයි.
 (3) මහණ බමුණන්ගේ උපදෙස් පැහැදීමයි. (4) හොඳියන්ට පහසුකම් සැලසීමයි.
 (5) කාලානුරූපව කටයුතු කිරීමයි.
45. "ධම්මෙන පරෙ රක්ඛේතීති ඛො වාසෙට්ඨා, රාජා" යන අත්ගන්දාදු සූත්‍රාගත ප්‍රකාශයෙහි අර්ථය නම්,
 (1) රජු දැනුමින් රාජා පාලනය කළ යුතු බවයි.
 (2) සිල්වත් විය යුතු බවයි.
 (3) අගතිහාමී නොවිය යුතු බවයි.
 (4) ආගමික ස්ථානවලට පූජා පැවැත්විය යුතු බවයි.
 (5) ජනතාවට හිංසා නොකළ යුතු බවයි.
46. සමට හා විපස්සනා යැයි දෙයාකාර වන බොද්ධ භාවනාවෙහි විපස්සනා යනු,
 (1) පක්ඛනිවරණ යටපත් කිරීමයි. (2) ලෝකික අභිඥා ලැබිය හැකි භාවනාවයි.
 (3) ත්‍රිලක්ෂණය වැඩීමයි. (4) බුද්ධ කාලීන මහණ බමුණන් වැඩු භාවනාවකි.
 (5) විත්ත ඒකානුභාව උපදවා ගැනීමයි.
47. සතර සතිපට්ඨාන ධර්ම අතර විත්තානුපස්සනාවට ඇතුළත් කරුණක් වන්නේ,
 (1) අනුන්ගේ සිත් හසර දැනගැනීම ය.
 (2) පක්ඛනිවරණ තමා තුළ ඇති නැති බව දැන ගැනීම ය.
 (3) සියල්ල විත්ත නියාමයට යටත් බව මෙතෙහි කිරීම ය.
 (4) රාග සහිත සිත් රාග සහිත යැයි දැනගැනීම ය.
 (5) සුඛ දුක්ඛාදී වින්දන තේරුම් ගැනීම ය.
48. සමට භාවනාවට ඊළඟෙන යෝනාවචරයට අදාළ කර්මස්ථාන හතළිහක් විසුද්ධි මාර්ගයෙහි දැක්වේ. ඉන් එකක් නම්,
 (1) දේවනානුස්සති යයි. (2) දානානුස්සති යයි.
 (3) නම්මානුස්සති යයි. (4) විත්තානුස්සති යයි.
 (5) වේදනානුස්සති යයි.
49. භාවනා කිරීමට කම්මහන් ලබාදෙන ගුරුවරයා සතුටු පැවතිය යුතු ගුණාංගයක් වන්නේ,
 (1) වැඩිහිටියෙකු වීම ය. (2) මනා නුවණැත්තෙකු වීම ය.
 (3) සැදැහැව්තෙකු වීම ය. (4) පරිත්‍යාගශීලියෙකු වීම ය.
 (5) වරදට අවවාද කරන සුළු අයෙකු වීම ය.
50. මෙමඬු භාවනාව වඩන්නෙකුට පරලොව වශයෙන් ලැබෙන ආතිසංසය වන්නේ,
 (1) නොමුලාව කල්පය කිරීමයි. (2) මරණින් මතු බිම්ලොව උපත ලැබීමයි.
 (3) ධනධානනාදී සැප සම්පත් ලැබීමයි. (4) උසස් ප්‍රඥාවන්තයෙකු වීමයි.
 (5) රුවින් අගභූත්වත් වීමයි.